

8 konkrete forslag til at mindske manglen på sygeplejersker

Akut handling er påkrævet, hvis sundhedsvæsenet ikke skal kollapse. Situationen er alvorlig. Der er knap 5.000 ledige sygeplejerskestillinger. Hver anden rekruttering er forgæves. Der er allerede massive problemer i sundhedsvæsenet i dag, der går ud over både patienter og medarbejdere. Sundhedsstyrelsen vurderer, at en tredje covid 19-bølge udgør en alvorlig trussel for kapacitet på sygehusene. Der er brug for handling nu.

Nedenfor er samlet konkrete løsningsforslag, der kan gennemføres på kort tid.

Forslag 1: Vis sygeplejerskerne, at er er brug for dem.	<p>Sygeplejerskerne har fået nok. Sygeplejerskernes aktuelle frustration bunder dybt og kan ikke løses uden et lønløft, der gør op med årtiers lønefterslæb.</p> <p>Konkret foreslås:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Giv et utvetydigt tilsagn fra regeringen om, at den vil tage politisk ansvar for et opgør med uretfærdigheden fra Tjenestemandsreformen fra 1969. • Sygeplejersker skal have en løn, der afspejler uddannelsesniveau, opgaver og ansvar. Det svarer til et løft i grundlønnen på mindst 5.000 kr. om måneden. • Der skal aftales en forpligtende tidsramme for at få rettet op den historiske uretfærdighed, og det skal ikke gøres ved at spare penge på sundhedsvæsenet eller ved at tage lønkronerne fra andre faggrupper. <p>Baggrund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En lønløft på mindst 5.000 kr. om måneden svarer til, at sygeplejersker får samme løn som en folkeskolelærer. Til forskel fra sygeplejerskerne har skolelærerne i højere grad et match mellem uddannelse og løn. Det viser en rapport fra Institut for Menneskerettigheder.
--	--

Forslag 2: Sæt massivt ind med fastholdelses-initiativer - en redningsplan	<p>Der skal hurtigst muligt iværksættes en redningsplan for sundhedsvæsenet med fokus på fastholdelse. Lykkes det, baner det vejen for at rekruttere sygeplejersker tilbage til faget.</p> <p>Konkret foreslås:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sygeplejerskerne skal ikke pålægges mere overarbejde for at løse sundhedsvæsenets krise. Der skal findes andre løsninger. • Tilførsel af ekstraordinære midler til sundhedsvæsenet. Midlerne skal bruges til et lønløft til alle sygeplejersker her og nu i form af et løntillæg - uden om reguleringsordningen. <p>Baggrund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Næsten hver tiende sygeplejerske har i oktober 2021 søgt væk fra faget - en fordobling siden foråret. • HBS Economics har beregnet, at det koster cirka 150.000 kr., hver gang en sygeplejerske skifter job. • Dette efterårs lønregulering på 1,37 % i regionerne (OK21) blev reduceret til 0,34 % som følge af særligt udbetalt merarbejde under covid-19 i 2020. Det forstærker oplevelsen af uretfærdighed oven på en ekstraordinær indsats.
---	--

Forslag 3: Gør det attraktivt for flere at gå på fuld tid eller op tid	<p>Cirka halvdelen af landets sygeplejersker er ansat på mindre end 37 timer. I praksis arbejder de fleste sygeplejersker dog mere end de er ansat til som følge af frivillige eller pålagte ekstravagter. Sygeplejerskernes arbejdstid udgør et potentiale for at løse dele af manglen i sundhedsvæsenet.</p> <p>Konkret foreslås:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gør det attraktivt for flere at gå på fuld tid eller op i tid. Det handler om at tilbyde bedre løn samt bedre arbejdsvilkår, fx mindre travlhed, flere kolleger og bedre sammenhæng med fritiden. • Gør det mere attraktivt at være fastansat end at være vikar. Sygeplejerskerne skal kunne regne med, at deres aftalte arbejdstid og vagtplan holder, og grundlønnen skal øges.
---	---

Baggrund:

- Den gennemsnitlige faktiske arbejdstid for sygeplejersker i 2019 var på 34,1 timer.
- Cirka halvdelen af de deltidsansatte sygeplejersker angiver løn som den vigtigste faktor for at arbejde flere timer om ugen.
- Udgifterne til over- og ekstraarbejde er steget markant. I 2018 blev der udbetalt 386 mio. kr til sygeplejerskers overarbejde . I 2019 steg tallet til 405 mio. kr., mens der i 2020 blev udbetalt 519,7 mio. kr. Alene i de første tre måneder af 2021 er der udbetalt 206 mio.
- I 2018 brugte regionerne knap en halv milliard på vikarer for sygeplejersker.

**Forslag 4:
Rekrutter sygeplejersker
tilbage til faget**

Der arbejder cirka 5.000 sygeplejersker uden for sygeplejerskeprofessionen. En del af disse har forladt faget for nyligt. De udgør et potentiale i forhold til at rekruttere tilbage.

Konkret foreslås:

- Gør det mere attraktivt at vende tilbage til sygeplejerskefaget. Nøgleindsatser er bedre løn og arbejdsvilkår.

Baggrund:

- En undersøgelse af Statistiska Centralbyrån i Sverige fra 2017 blandt sygeplejersker, der har forladt faget, viser, at 60 % af disse kunne finde på at vende tilbage. Resultaterne er formentlig også relevante for Danmark. De tre vigtigste faktorer, der kan påvirke den beslutning, er:
  - Højere løn (knap 8 ud af 10)
  - Større mulighed for at styre sin arbejdssituation (knap 8 ud af 10)
  - Lavere arbejdsbelastning (cirka 7 ud af 10)

**Forslag 5:
Afbureaukratisering –
indfør forbeholdt
virksomhedsområde nu**

Nogle regler i sundhedsvæsenet er forældede og koster meget tid, der kan frigives til andre opgaver. Der er stort potentiale for at frigive tid og samtidig øge kvaliteten for patienterne ved at fjerne reglen om, at sygeplejersker skal spørge en læge om lov til at udføre opgaver, de selv er uddannet til – og har stor erfaring i at udføre. Det vil især være en fordel i det nære sundhedsvæsen, men forslaget har positiv indvirkning på hele sundhedsvæsenet.

Konkret foreslås:

- Giv sygeplejerskerne et forbeholdt virksomhedsområde hurtigst muligt for at frigive arbejdstid.
- Det handler bl.a. om at give sygeplejersker mulighed for fx at tage blodprøver, udføre vaccinationer, anlægge sonder og katetre, behandling af mindre sygdomme som fx øjenbetændelse, iv-væskebehandling ved dehydrering m.v. Sygeplejersker med special- og videreuddannelse bør gives yderligere beføjelser.
- Få præciseret reglerne om håndkøbsmedicin, så misforståelser ryddes af vejen.

Baggrund:

- SUM har siden 2018 arbejdet på et lovforslag, der skal indføre et forbeholdt virksomhedsområde til sygeplejersker (ændring af Autorisationsloven). Lovforslaget er tæt på at være færdigt, men forsinket som følge af Covid-19.
- Deloitte har beregnet, at *kommunale* sygeplejersker bruger 600 årsværk på at kontakte borgerens læge eller anden læge. En stor del af disse kontakter kan undværes. Det vil frigive tid hos både læger og sygeplejersker, også på sygehuse.
- Deloitte rapport har også vist, at ventetiden med at få fat på lægen kan medføre væsentlige gener for borgeren og nogle gange sygdomsforværring og indlæggelse.

**Forslag 6:
Flytning af opgaver som
rengøring og oprydning til
andre faggrupper**

Komplekse sygeplejefaglige opgaver løses bedst af sygeplejersker. Men sygeplejersker løser også opgaver, der ikke er sygeplejefaglige, og her er et potentiale for at aflaste sygeplejerskerne.

Konkret foreslås:

- Flyt opgaver, der ikke er sygeplejefaglige, til andre faggrupper.

Baggrund:

- I en DSR undersøgelse fra 2019 svarer 77 % af sygeplejerskerne, at de løser ikke-sygeplejefaglige opgaver. Konkret svarer sygeplejerskerne, at de bruger i gennemsnit én time dagligt på opgaver som rengøring, oprydning, opvask, varebestilling, transport af patienter m.v.

**Forslag 7:
Prioritering af sygepleje i
et presset
sundhedsvæsen**

Presset på sundhedsvæsenet går ud over tiden til at udføre en ordentlig sygepleje. Når det ikke sker, bliver sygeplejerskerne udfordrede på deres kernefaglighed. Det kan i sig selv føre til opsigelser. Mangelfuld sygepleje har samtidig direkte betydning for patienterne. Besparelser på vigtige sygeplejefaglige indsatser som fx tandbørstning eller den gode samtale inden udskrivning kan få langstrakte og dyre konsekvenser for patienterne.

Konkret foreslås:

- Sørg for bæredygtige rammer om sygeplejen med fagligt forsvarlige sygeplejerskenormeringer og sæt politisk fokus på betydning af at prioritere sygepleje som afgørende for et samlet godt patientforløb.

Baggrund:

- Systematisk mundhygiejne inden en operation kan reducere antallet af infektioner med 50 %. Det viser et forskningsprojekt fra Aalborg Universitetshospital.
- Afdelinger med flere sygeplejersker klarer sig bedre målt på indlæggelstid og antallet af døde 30 dage efter indlæggelsesdagen. Det kan handle om, at de har bedre tid til opgaverne og derfor hurtigere kan gøre patienten klar til udskrivning, samt give højere kvalitet i sygepleje og bedre instruktion ved udskrivning. Det viser forskning fra Region Sjælland (NUCAP).
- Der er over tid opstået et hierarki af arbejdsopgaver, hvor der sker en tavs prioritering af diagnosticering/ behandling fremfor sygepleje. Fx har vi en behandlingsgaranti, men ikke en sygeplejegaranti. Presset på sygeplejen kan give moralsk stress for sygeplejerskerne. Det skriver bl.a. Jacob Birkler.

**Forslag 8:
Husk uddannelse og
introduktion af nye
sygeplejersker - også når
der er travlt**

Når sundhedsvæsenet har ekstraordinært travlt, og der er mangel på sygeplejersker, kan det gå ud over de sygeplejestuderende og de nyuddannede sygeplejersker, der skal finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Konsekvensen bliver, at man fastholder færre nye sygeplejersker.

Konkret foreslås:

- Prioriter tid til uddannelse og vejledning af de sygeplejestuderende i praktikken. Sørg for at studerende ikke sættes i situationer, grundet travlhed, som de studerende ikke er uddannet til at løse.
- Prioriter tid til god introduktion af nyuddannede på arbejdsmarkedet, også når der er travlt, så de får en god start på arbejdslivet og ikke forlader faget.

Baggrund:

- Det er fortsat populært at søge uddannelse til sygeplejerske. I 2021 var der 4707 ansøgere med uddannelsen som 1. prioritet til i alt 4202 pladser. Antallet er dog faldet lidt.
- Frafaldet på sygeplejerskeuddannelsen har i flere år ligget på ca. 25 %. Vi har ikke data på frafaldet, som det ser ud efter covid-19-pandemi m.v.
- En DSR analyse fra 2020 viser, at cirka hver tredje nyuddannet sygeplejerske ikke forventer at være i samme job om tre år. En undersøgelse fra VIA i 2020 viser, at cirka hver femte sygeplejerske ikke forventer at have job som sygeplejerske om fem år.
- Det indgår i OK21, at der skal etableres introduktionsforløb i regionerne for nyuddannede sygeplejersker.

**Henvisning til
datagrundlag**

Alle DSR's analyser kan findes på <https://dsr.dk/politik-og-nyheder/tal-og-analyser/analyser>

Link til øvrige rapporter og undersøgelser:

[Rekrutteringssurvey september 2021 \(star.dk\)](#)

[SST - Udfordring af sygehuskapaciteten i efterår og vinter 2021/2022](#)

[Institut for menneskerettigheder: Kvindefag i historisk skruetvinge](#)

[HBS Economics - omkostninger ved at sygeplejersker skifter job](#)

[Overarbejde for en halv milliard](#)

[Regionernes forbrug af vikarer i stor stigning](#)

[Statistiska Centralbyrån: Sjuksköterskor utanför yrket](#)

[Deloitte om sygeplejerskers tidsforbrug ved henvendelse til læge 2021](#)

[VIA - Sygeplejerskemangel udgør en alvorlig trussel.](#)

[Betydning af tandbørstning for færre infektion. Aalborg.](#)

[NUCAP - Om betydningen af sygeplejerskenormeringer](#)

[Artikel med Jacob Birkler i Femina](#)
